

Opgroeien en Corona....

Ad hoc commissie Vlaams Parlement

Katrien Verhegge – Leidend ambtenaar
02/10/2020

1. Kinderopvang baby's en peuters en buitenschoolse opvang

Kinderopvang bleef open...

***12 maart : duidelijk boodschap dat kinderopvang open blijft**

***Vanaf 18 maart: bevestiging dat kinderopvang open blijft ook in lock down, mits beperking doelgroep :**

Enkel kinderen van ouders met essentiële beroepen en kwetsbare gezinnen

***Vanaf 4 mei : verruiming kinderen van buitenshuiswerkende ! ouders en kwetsbare gezinnen en ook alleenstaande ouders**

***Vanaf 18 mei : alle kinderen baby's en peuters , voor buitenschoolse opvang prioritair ouders die buitenshuis werken of kinderen uit kwetsbare gezinnen; enkel verruiming kleuters indien opvangcapaciteit het toelaat**

Kinderopvang

Bezettingscijfers – KO van baby's en peuters (actualisatie tot op 18/9)

Subsidie-systeem	Opvangvorm	Soort gegeven	APRIL			JULI			AUGUSTUS		
			April 2019	April 2020	% verhouding 2019 - 2020	Juli 2019	Juli 2020	% verhouding 2020 - 2019	Augustus 2019	Augustus 2020	% Verhouding 2020 - 2019
IKT	Groepsopvang	Bezetting %	75,25	15,75	20,93	69,1	63	91,17	71,9	66,1	91,93
	Gezinsopvang	Ratio plaats/OO	4,78	1,65	34,52	4,75	3,9	82,11	4,7	4,3	91,49
	Groepsopvang samenwerking onthaalouders	Ratio plaats/OO	11,79	3,97	33,67	11,48	10,6	92,33	11,6	11,01	94,91
niet IKT	groepsopvang	Bezetting %	72,3	22,8	31,53	65,9	57,8	87,71	68,25	60,72	88,97
	gezinsopvang	Bezetting %	72,2	37,4	51,8	68,9	61,6	89,4	69,21	65,48	94,61

Kinderopvang

aanwezigheidscijfers – buitenschoolse kinderopvang (% kinderen t.o.v. plaatsen)

obv indicatieve wekelijkse bevraging via de koepels

Opvangmoment	20 april	25 mei	15 juni	21 september
Voor de school	10%	28%	45%	46 %
Na de school	9%	9%	41%	74 %
Woensdag namiddag	11%	29%	34%	59 %

Kinderopvang

Medewerkers in de kinderopvang

Personeel in %	groep		gezin		bko		Totaal	
	20 april	21 september	20 april	21 september	20 april	21 september	20 april	21 september
beschikbaar en aan het werk	64,36	83,36	57,88	88,08	69,7	86,66	63,81	85,22
beschikbaar - niet aan het werk	23,58	7,13	25,01	4,02	15,01	4,58	22,21	5,83
beschikbaar ingezet in andere zorgsectoren	1,94	0,1	0,32	0,07	3,95	0,68	1,94	0,21
niet beschikbaar - ziek	7,53	8,04	6,63	4,77	8,52	7,5	7,5	7,09
niet beschikbaar - overmacht	2,59	1,36	10,17	3,06	2,82	0,58	4,54	1,64

Samengevat beeld op 21 september:

- 91% is aan het werk of effectief beschikbaar (bv jaarverlof, deeltijds,...)
- Kleine 8% is niet beschikbaar : meestal o.w.v. ziekte (ook niet corona-gerelateerd), soms door overmacht (bv quarantaine, risicoprofiel, ...)
- Zeer miniem % wordt nog in andere zorgsector ingezet (steeds kleiner deel, omdat ook KO sector kampt met krapte)

Kinderopvang

Focus op gezinsopvang in de coronatijd

- Hoger medisch risicoprofiel voor Corona:
 - Onthaalouders zijn gemiddeld ouder dan kinderbegeleiders groepsopvang
 - Ook inwonende gezinsleden kunnen medisch risicoprofiel hebben (partner, kind, inwonende grootouder)
 - Aantal niet-actieve onthaalouders met medisch risico-profiel: indicatieve raming ovb gegevens enkele diensten einde augustus : een 80-tal op totaal van 5200 (zelf. en aangesl.) onthaalouders (= 1,5%)
- Stoppers en starters gezinsopvang?
 - Vergelijking 2de en 3de kw 2018, 2019, 2020
 - Stoppers:
 - cijfers tot nu vertonen geen groter aantal stoppers in 2020 dan voorgaande jaren
 - Reden stoppers: hoger % omwille van leeftijd / pensioen: stoppen mogelijk vervroegd door Corona ?
 - Starters:
 - iets minder starters in 2de en 3de kw 2020 dan in 2019
 - Signaal uit de sector gezinsopvang: nu terug meer kandidaten, maar haken wel vaak af op “inkomen”

Kinderopvang

Besmettingen

- Registratie uit meldingen door de opvang aan Opgroeien van een met Covid 19 besmette persoon in de kinderopvang van baby's en peuters en de BKO
- Periode : midden mei 2020 (alle kinderen terug naar de KO) - 25 september 2020
- In totaal 224 meldingen
- Op een totaal van:
 - ruim 8.000 locaties KO van B&P en BKO
 - 140.000 plaatsen (94.000 KO van B&P en 46.000 BKO)
 - 25.000 medewerkers (21.500 kinderbegeleiders; 3.500 omkaderende medewerkers)

Kinderopvang

Besmettingen : aantal per provincie en aard besmette persoon

Provincie	Baby/peuter	Kleuter en lagere school kind	Volwassene	Totaal
Antwerpen	17	8	54	79
Oost Vlaanderen	13	9	25	47
Brussels HG	5	1	24	30
Vlaams Brabant	8	4	13	25
Limburg	3	6	13	22
West Vlaanderen	9	2	10	21
TOTAAL	55	30	139	224

Kinderopvang

Financiële compensatie : regeling voor voorzieningen

- **Regeling maart tot einde september:**

- ✓ Kinderopvang baby's en peuters : volgens effectieve afwezigheden
- ✓ Buitenschoolse kinderopvang: zelfde systeem vanaf maart (vaste compensatie per plaats) , mits afnemend % plaatsen waarvoor compensatie
 - ✓ Maart – mei : voor 80% van de plaatsen
 - ✓ Juni : voor 60% van de plaatsen
 - ✓ Juli – september : voor 20% van de plaatsen (mits 80% bij verplichte sluiting owv quarantaine)
- ✓ Vanaf juli: mogelijkheid tot uitstap uit de compensatie > federale maatregelen

- **Nieuwe regeling vanaf oktober:**

- ✓ ontwerp BVR principieel goedgekeurd; voor definitieve goedkeuring op Vla Reg 2/10
- ✓ Vanaf oktober: focus op compensatie in uitzonderlijke situaties van 'overmacht' die leidt tot collectieve quarantaine of 'opgelegde sluiting'

Kinderopvang

Regeling voor de gezinnen

- Vanaf maart:

- Niet betalen voor afwezigheden in de Coronacrisis
- “Bestellen is betalen” on hold: ouders moeten geen respijtdagen inzetten voor afwezigheid
- Gratis opvang tijdens paasvakantie

- Vanaf juli:

- Ofwel keuze opvang om uit de compensatie te stappen > back tot normal (respijtdagen, contract, ...)
- Ofwel opvang nog in de compensatie, maar mag het ‘respijtdagenpotje’ verlagen met 1/12de per maand.

- Vanaf oktober:

- Signaal dat kinderen niet terugkomen door respijtdagen on hold / niet betalen voor afwezigheid
- Niet betalen en geen respijtdagen inzetten bij gedwongen afwezigheid door verplichte collectieve sluiting

Lessons learned kinderopvang - Positief

- Kinderopvang is open gebleven in moeilijke omstandigheden
- Heel snelle compensatieregeling kunnen uitwerken (25 maart)
- Heel constructief overleg met de sector
- Sterke flexibiliteit buitenschoolse opvang
- Mooie samenwerking Opgroeien – lokale besturen/VVSG – onderwijs inzake noodopvang tijdens paasvakantie. Verderzetten nu?
- Inzet van artsen Opgroeien in samenwerking kinderartsen en prof. Van Ranst en Prof. Vandamme

Lessons learned kinderopvang - verbetervoorstellen

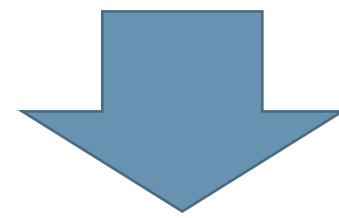
- Nood aan meer waardering voor deze sector - laagste lonen, maar wel essentieel!!
- Beschikbaarheid van beschermingsmateriaal
- Geen beperkingen invoeren inzake doelgroep, hoogstens prioritaire groepen
- Zeker kinderen uit kwetsbare gezinnen komen minder snel opnieuw naar opvang
- Vroegere afstemming met onderwijs/jeugd, maar ook onderkennen van verschillen die er kunnen zijn

2. Preventieve gezinsondersteuning

Snelle heropstart dienstverlening

Herorganisatie van de consultmomenten, test-momenten, huisbezoeken,....

Vanaf 1 april : Fysieke dienstverlening via consulten op Consultatiebureau + fysiek contacten op consultatiebureau voor pasgeborene (incl gehoortest) + niet-fysieke dienstverlening met tele-consulten en tele-huisbezoeken

Vanaf mei : Verruiming van de dienstverlening met zeer uitgewerkt draaiboek. Extra aandacht voor kwetsbare gezinnen.

Vanaf 1 juli : consultatiebureau terug volledig programma, ook terug fysiek (huisbezoeken) aangevuld met niet fysieke dienstverlening.

Enkele accenten:

- **basisvaccinaties:**

In Vlaanderen kreeg 93% van de kindjes de basisvaccinaties, wat vergelijkbaar is met dezelfde periode van vorig jaar.

Kind & Gezin ging zelf actief op zoek naar ouders die uit angst voor corona wegbleven en motiveerde hen om toch te komen.

- **Pasgeborenen** tijdens lock down een uitgebreid fysiek contact (geen huisbezoek maar wel op vaste locatie binnen consultatiebureau of Huis van het Kind). onderzoek pasgeboren kind door arts
 - gehoorscreening
 - gesprek met verpleegkundige
- Tele-huisbezoeken om basisprogramma aan te houden (inclusief whooleybevraging; aandacht voor **postpartumdepressie**)

Lessons learned preventieve gezinsondersteuning

- Huizen van het Kind en partners hadden het heel moeilijk, maar heel veel creativiteit bij iedereen
- Kwetsbare gezinnen in lock down hebben het moeilijk.

Vraag bij volgende lock down toch een beperkt fysieke dienstverlening mogelijk te houden voor kwetsbare gezinnen. Geen volledige sluiting van HVK, Inloop, ...

Lessons learned consultatiebureaus – medisch aanbod

- Goede samenwerking en afstemming met kinderartsen en huisartsen
- Moeilijk om gegevens (geboortes) te krijgen van ziekenhuizen
- Consultaties in het gedrang door zeer groot tekort aan vrijwilligers (vaak 65+ en risicopersoon).
- Bij sluiting (lock down) van gemeentelijke gebouwen rekening houden met aanwezigheid van consultatiebureaus die steeds de dienstverlening blijven brengen

3. Jeugdhulp

Jeugdhulp

Private jeugdhulp: evolutie

maart 2020: weinig beschermings- en testmateriaal noopte tot lock-down in de jeugdhulp

- Opschorting face-to-facecontacten mobiele en ambulante werking
 - Sluiting dagcentra
 - Geen huisbezoeken
 - Alternatieve contacten (beeldbellen, ...)
 - **In crisissituaties: fysieke contacten op de dienst/thuis indien dit op veilige manier kan**
- Residentiële jeugdhulp
 - Keuze voor verblijfsplek(voorziening of thuis), **wel altijd mogelijkheid tot heropname**
 - Geen bezoek
 - Geen extra-murosactiviteiten
 - **Geen opnamestop**
 - Preteaching
- Geen impact op subsidiëring

Opgroeien

Jeugdhulp

Jeugdhulp

Private jeugdhulp: evolutie

Vanaf mei 2020: graduele versoepelingen door dalende cijfers en betere beschikbaarheid van beschermingsmateriaal

- Ondersteunend: door ethici opgesteld ethisch kompas als leidraad voor de richtlijnen
- Residentieel
 - Bezoek aan de voorziening weer mogelijk (vanaf 4 mei)
 - Voorwaarden en criteria: (1 bezoeker, aparte ruimte/buitenlucht, mondmasker, ...)
 - Bezoek aan en overnachting in de context (vanaf 21 mei)
 - Voorwaarden en criteria (1 contactbubbel, geen symptomen, ...)
 - Bezoek aan kamertraining, Centra integrale gezinszorg (vanaf 21 mei)
- Gefaseerde heropstart mobiel en ambulant aanbod:
 - Ondersteuningscentra jeugdhulp, sociale diensten jeugdrechtbank, crisisjeugdhulp, VK (11 mei)
 - Herstelgerichte diensten, pleegzorg, 1Gezin 1Plan, contextbegeleiding, ... (vanaf 18 mei)

Jeugdhulp

Private jeugdhulp: richtlijnen

Vanaf 15 juni 2020: normalisatie in de jeugdhulp ‘het nieuwe normaal’

- Volledige heropstart van het mobiele, ambulante en residentiële aanbod
- Rekening houdende met:
 - Algemeen geldende hygiënemaatregelen
 - Social distancing
 - Beschermingsmateriaal
 - Beslissingen Nationale Veiligheidsraad

Vanaf juli 2020 : transparant kader voor voorzieningen in draaiboek – ondernemerschap binnenkader

Jeugdhulp

Eigen Dienstverlening Ondersteuningscentra Jeugdzorg en Sociale Diensten Jeugdrechtbank: richtlijnen

- Begin Lock Down (maart 2020) = dienstverlening binnen specifieke veiligheidsrichtlijnen rekening houdend met beperkte aanwezigheid beschermingsmateriaal/testing
 - Bereikbaarheid/cliëntcontact of ander overleg via telefoon/mail/communicatiealternatieven
 - Acute crisissituaties waar communicatiealternatieven onvoldoende lijken = mogelijkheid tot fysiek contact op dienst mits respecteren afspraken rond handhygiëne/social distancing
- Vanaf 11 mei 2020 = versoepeling (cfr. verminderde viruscirculatie/grotere aanwezigheid beschermingsmateriaal) binnen specifiek veiligheidskader
 - Dienstpermanentie terug ook fysiek
 - Fysieke contacten met de cliënten terug mogelijk ruimer dan enkel in acute crisissituaties:

Jeugdhulp

Dienstverlening Ondersteuningscentra Jeugdzorg en Sociale Diensten Jeugdrechtbank: richtlijnen (2)

- Vanaf 8 juni 2020 = “Nieuwe Normaal”
 - Terugkeer naar de reguliere werking mits respecteren veiligheidsmaatregelen inzake (hand)hygiëne, social distancing en mondmaskerdracht
 - Verlaten “getrapt systeem”
- Vanaf juli 2020 = Transparant en Voorspelbaar kader
 - Draaiboek met gefaseerd maatregelenpakket (kleurcodes: geel - oranje - rood) die bepalen hoe de dienstverlening wordt georganiseerd in functie van de (lokale) situatie en viruscirculatie.
 - Momenteel = code geel

Jeugdhulp

Outbreaks

- Outbreaks
 - 3 effectieve outbreaks in juli/augustus
 - Goede communicatie
 - Professionele aanpak door organisaties
 - 3 situaties weer normaal
 - 1 lopende situatie

Jeugdhulp

Versneld beleid in kader van relance

- Oproep 1 gezin, 1 plan
- Oproep contextbegeleiding Signs of Safety
- Versterking crisisbegeleiding
- Invoering van Kortverblijf in de Gemeenschapsinstellingen

Jeugdhulp

Cijfergegevens

Aantal crisisopnames maart-juni 2020 (op verwijzing van het crisismeldpunt)

Maand	2019	2020
Maart	147	124
April	135	102
Mei	153	101
Juni	137	108
Totaal	572	435

Jeugdhulp

Cijfergegevens

Aantal nieuwe aangemelde dossiers OCJ/SDJ

2020	maart	april	mei	juni	Totaal
OCJ	573	375	332	510	1790
OCJ incl consult	707	496	478	660	2341
SDJ	448	427	348	432	1655
2019	maart	april	mei	juni	Totaal
OCJ	437	467	505	532	1941
OCJ incl consult	558	577	661	677	2473
SDJ	488	380	393	557	1818

Jeugdhulp

Cijfergegevens

Cijfers inzake besmetting in de residentiële jeugdhulp

- Vastgestelde besmetting minderjarigen

Datum	29/4/20	29/5/20	30/6/20	30/7/20	31/8/20	24/9/20
Aantal	1	4	1	0	0	2

- Vastgestelde besmetting medewerkers

Datum	29/4/20	29/5/20	30/6/20	30/7/20	31/8/20	24/9/20
Aantal	15	4	3	8	1	6

Lessons learned Jeugdhulp - positief

- Grote solidariteit tussen organisaties (ter beschikking stellen van mobiel personeel aan residenties)
- (Crisis)opnames bleven doorlopen
- Flexibiliteit en creativiteit van de sector
- Goede afstemming met VAPH (minderjarigen) en met koepelorganisaties
- Introductie van nieuwe en sociale media ter ondersteuning/aanvulling van face-to-facecontacten
- Versterkte aandacht voor de relatie minderjarige-begeleider

Lessons learned Jeugdhulp

- Bij begin van lock down => 25% terug naar huis in voorzieningen Opgroeien – meerderheid betrokkenheid consulent
- Aanleiding tot reflectie inzake “Verblijf na Corona” , samen met VAPH
- Dubbele aanpak :
 - Op dossierniveau -Kunnen we het in de context verblijven van deze minderjarigen bestendigen?
 - Lessen trekken voor invullen verblijf in de toekomst
- Tussentijdse stavaza:
 - Dossierniveau: Cijfermatige monitoring is lopende; aandacht voor opmaak veiligheidsplannen
 - Verbreding - Regionale info en uitwisselmomenten najaar 2020 tussen beleid/praktijk

Lessons learned Jeugdhulp - verbetervoorstellen

- Te snelle opvolging van richtlijnen
 - Stabiel kader is grote stap vooruit
- Bezoeken en fysieke contacten moeten veel meer mogelijk blijven
- Samenwerking met onderwijs/scholen/internaten – Nood structurele afstemming – Vben:
 - Maatregelen busvervoer maken het moeilijk dat kinderen van voorziening op school raken
 - Geen uniforme afspraken met scholen rond tijdstip van deeltijdse schoolprogramma's, noodopvang, ... maken het moeilijk hanteerbaar voor voorzieningen
- (te lange) quarantaines
 - Wanneer en hoe: nood aan een werkbaar en veilig kader
 - 'relatieve' quarantaine

4. Groeipakket

GROEIPAKKET

COVID-19-toeslag voor kwetsbare gezinnen

- Voor gezinnen met inkomensdaling (van minstens 10%) in maart, april, mei of juni ten opzichte van januari of februari;
- Én bruto belastbaar inkomen onder de grens van 2.213,30 euro;
- 120 euro, uitbetaald in drie schijven van 40 euro voor kinderen die recht hebben op Groeipakket en in Vlaanderen wonen;
- Momenteel toegekend aan 11.382 kinderen uit 5.261 gezinnen;

BVR maatregelen studenten (VR 30 april 2020)

- Maatregelen voor studenten die omwille van gevolgen COVID-19-crisis niet meer kunnen voldoen aan voorwaarden en daardoor recht op gezinsbijslagen zouden verliezen en zouden terugvallen op hun recht als schoolverlater (max. 12 maanden) => recht op gezinsbijslagen tot einde schooljaar/academiejaar
- Afstemming op federale beslissing om jobstudenten in 2^e kwartaal 2020 onbeperkt te laten werken (bv in WZC), los van de 475 uren jaarlijks contingent.

Ondersteuning lokale besturen m.b.t. doelgroep coronamaatregelen: 2 pistes

- Op basis van een protocol worden vanuit Opgroeien eenmalig gegevens m.b.t. de uitbetaling van de sociale toeslag meegedeeld aan lokale besturen, zodat ze gericht doelgroep financiële ondersteuning kunnen bieden.
- In opdracht van Opgroeien biedt VUTG een aanvullende dienstverlening aan lokale besturen om gezinnen met bepaalde toeslag (COVID-toeslag, sociale toeslag, schooltoeslag, ...) te informeren over aanbod lokaal bestuur, zodat gezin aanvraag kan doen.

Samenvattend vanuit Opgroeien

- Veel meer aandacht voor stem van kinderen en jongeren : van bij begin nochtans geweten dat zij niet de motor waren, minder ziek, minder besmettelijk
- Nood aan meer differentiatie binnen welzijn en collectieve voorzieningen. Toon werd gezet vanuit woonzorgcentra, volwassenen VAPH, revalidatie en kinderen/jongeren moesten volgen.
 - Bezoek kinderen onder de 12 jaar niet bespreekbaar
 - Erkenning van een leefgroep als gezinsbubbel om te wandelen een maand geduurd
- Spagaat tussen enerzijds taskforce voor collectieve voorzieningen en gemis aan “task force” met onderwijs en jeugd (met veel snellere link met GEES) .
- Goede samenwerking met ganse sector, die zich flexibel en creatief heeft opgesteld